

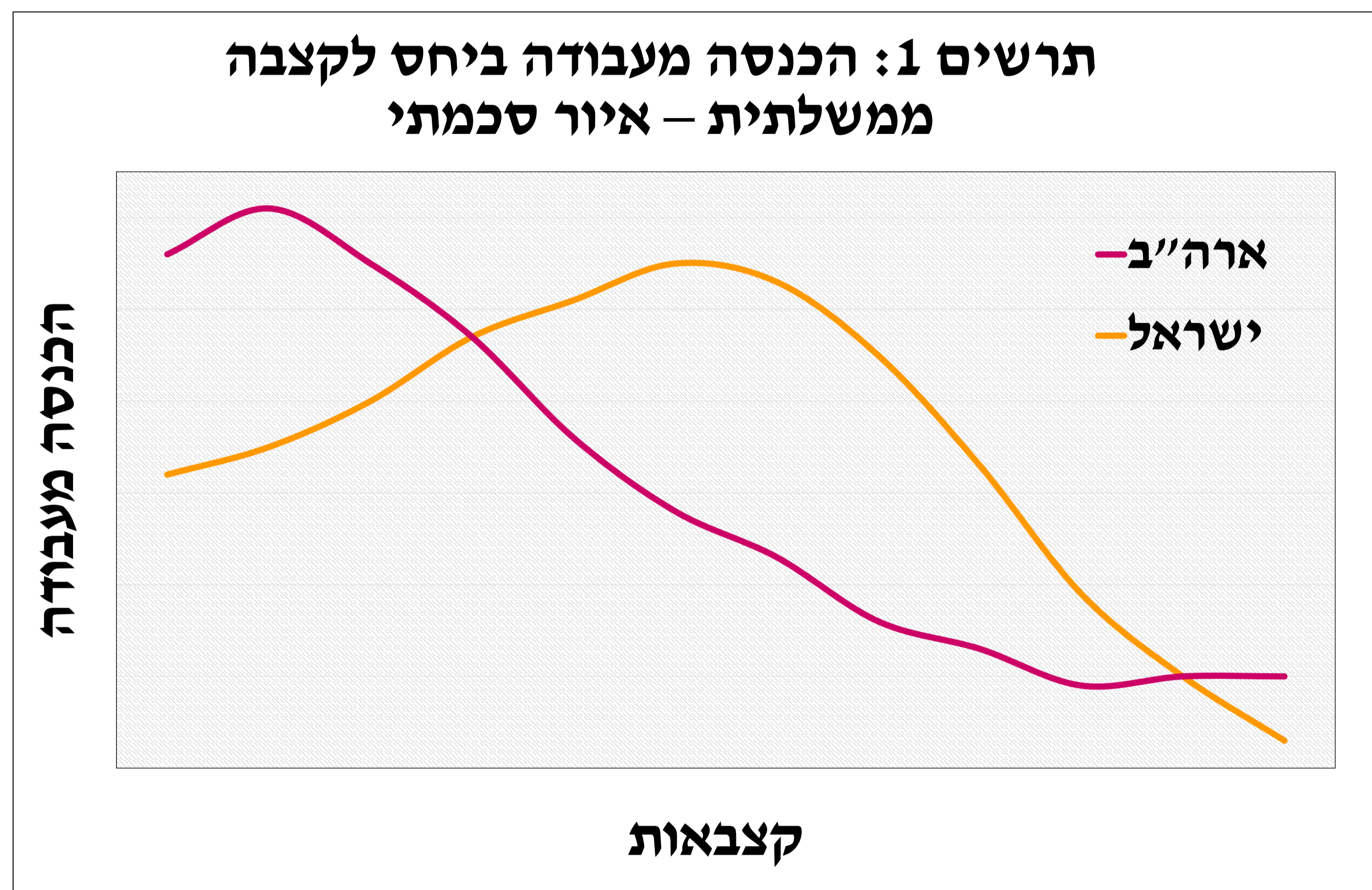

הקשר בין קיצוצים בתשלומי רווחה לבין מצבם הכלכלי של מעוטי יכולת

"אם סבלו של העני אינו נגרם בגלל חוקי הטבע, אלא בגלל המוסדות שלנו - אזי גדול הוא חטאנו" ~ צ'ארלס דרווין – מסע הביגל

תוצאות

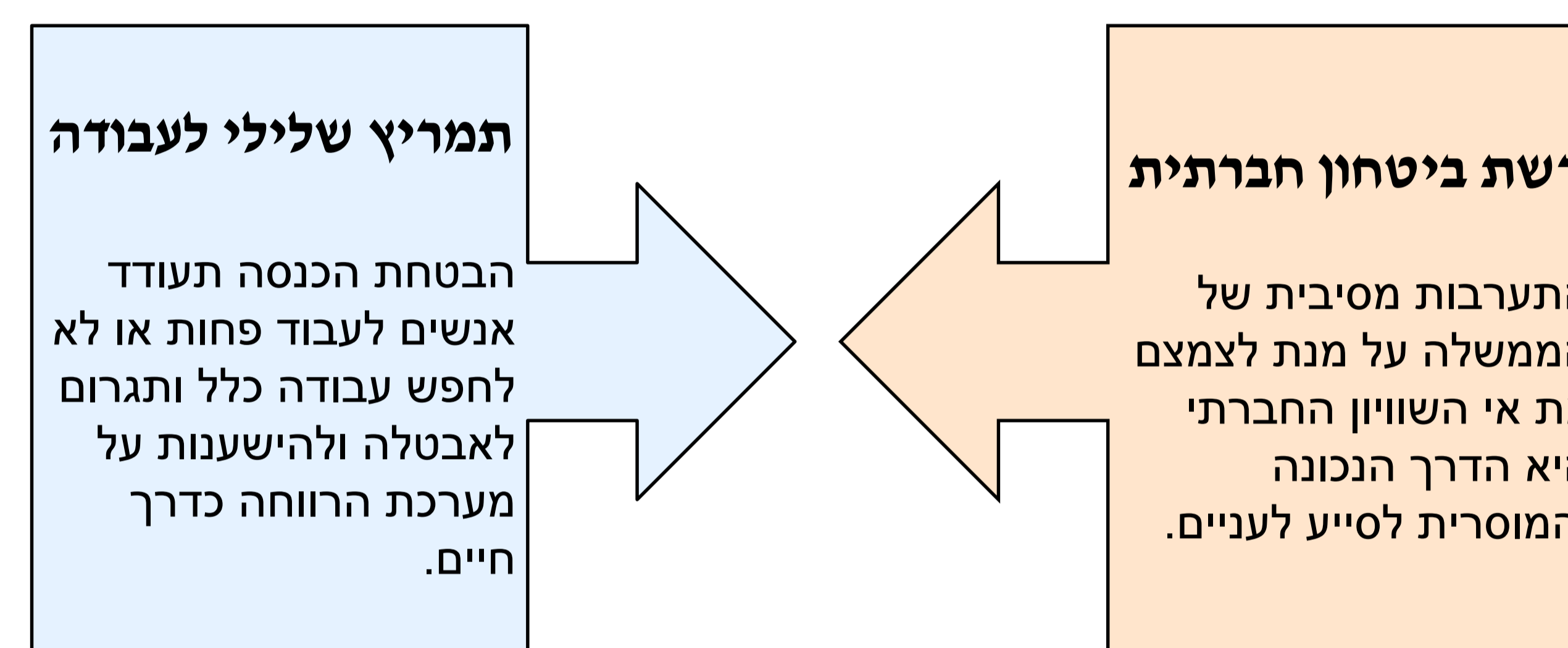
- בישראל:** הקשר בין גודל הקצבה להכנסה הוא קשר בעל צורה פעמונית- ישנו שיא מסוים שמעליו גידול בקצבה גורם לירידה בהכנסה מעבודה, אולם לפני שיא זה אין קשר שלילי בין הקצבה להכנסה.
- בארצות הברית:** נמצאה ירידה ליניארית בהכנסה של הפרט עם הגידול בקצבות הממשלתיות.
- בעניין הקשר שבין הצמיחה הכלכלית וגודל הקצבות, לא נמצא קשר מובהק בין משתנים אלו. **בישראל** נצפתה ירידה בצמיחה עם הגידול בקצבות, ו**בארצות הברית** נצפתה עליה בצמיחה עם הגידול.

רקע

אחד האתגרים הגדולים של המדינה המודרנית הוא לספק ביטחון סוציאלי וסיוע לאזרחים במצוקה. שאלות כדוגמת כיצד עלינו לסייע לאלו שידם אינה משגת ומהן ההשלכות של פעולות אלו על הכלכלה והחברה, הן קריטיות לתכנון מערכת רווחה נכונה.

המחלוקת

מטרת המחקר

מטרתו של המחקר היא כפולה:

- לעמוד על הקשר שבין קיטון בתשלומי הרווחה לבין צמיחה כלכלית.
- להבין את טיב הקשר בין קיצוצים בתשלומי הרווחה לבין ההכנסה מעבודה של הפרטים בחמישונים התחתונים באוכלוסייה.

שיטה

ניתוח בסיסי נתונים של שני סקרי הכנסות (n=20,000-30,000):

- סקרי הכנסות בישראל בין השנים 2000 – 2009
- סקרי הכנסות בארצות הברית בין השנים 1980 – 1989

תקופות אלו נבחרו מפני שבוצע בהן קיצוץ משמעותי בתשלומי הרווחה, ולכן ניתן היה לזהות בהן את הקשר המבוקש. הקצבות בהן נעשה שימוש בישראל היו קצבות ממוצעות של הביטוח הלאומי. בארצות הברית נתוני הקצבות דווחו בסקר. ניתוח הנתונים נעשה באמצעות רגרסיות OLS מרובות משתנים, בתוכנת R.

מסקנות

- הקונפליקט בין תפיסה "חברתית" לתפיסה "קמצינית", איננו פשוט וחד ממדי כפי שנהוג לחשוב.
- בהתבסס על ספרות המחקר, גודל הקצבות משפיע על ההכנסה מעבודה, אם כי כמובן גם הקשר ההפוך הוא אפשרות ריאלית. לכן, בין אם הירידה בהכנסה ביחס לקצבה היא לינארית, ובין אם היא מתרחשת לאחר שיא מסוים, **ניתן להסיק שתשלומי רווחה גבוהים מדי עשויים לפגוע במקבליהם**. עם זאת, ישנו רף מסוים שמתחתיו תשלומי הרווחה אינם פוגעים בהכנסתם של אלו הנתמכים באמצעותם.
- למסקנה זו יש השלכות רבות על תכנון מנגנון הסיוע הסוציאלי, ועל הדרך שבה עלינו כחברה להתייחס לבעיית העוני.**

המשתנה	b (SE)
סכום הקצבה	-0.01*** (0.00)
שנות השכלה	68.76*** (2.77)
שעות עבודה בשנה	2.35*** (0.01)
גיל	-1.87*** (0.55)
תוצר לנפש	0.007*** (0.00)
n	39,260
R ²	0.60

המשתנה	b (SE)
סכום הקצבה	2.27*** (0.33)
קצבה בריבוע	-0.0002*** (0.00)
קיטומו של משבר כלכלי	57.23** (23.37)
תמ"ג לנפש	-0.018*** (0.002)
שנות לימוד	-1.32 (0.85)
שבועות עבודה בחודש	320.02*** (1.50)
n	28,498
R ²	0.68

מתחרים

יוני גנץ

ביה"ס

תורני ניסויי

הרטמן בנימין, ירושלים

מורה מלווה

גב' נעמי מנדל

ד"ר דקל שי שחורי

מנחה

יאיר אמיתי MA

החוג למדעי המדינה

האוניברסיטה העברית

הנחיה מטעם התחרות

ד"ר עמיחי ריגבי